

172

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

ZAKŁAD INTERWENCJI POLICYJNYCH

Daniel Golicki

BUDOWA I DZIAŁANIE BRONI PALNEJ DŁUGIEJ.
PYTANIA I ODPOWIEDZI

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI

Legionowo 2018

Wydawca wyraża zgodę na zwielokrotnianie i rozpowszechnianie publikacji przez jednostki organizacyjne Policji do użytku służbowego.

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
Nakład 23 egz.

Spis treści

Wstęp	5
1. Budowa i działanie pistoletu maszynowego PM 98/84P	7
2. Budowa i działanie strzelby gładkolufowej Mossberg	16
3. Budowa i działanie strzelby gładkolufowej Hatsan Escort	28
Bibliografia	37

Opracowanie zawiera informacje na temat bezpiecznego i sprawnego posługiwania się bronią palną oraz podstawowe wiadomości o broni palnej długiej wykorzystywanej przez policjantów w trakcie pełnienia obowiązków służbowych. Należy pamiętać, że ten wyjątkowy i ostateczny środek przymusu bezpośredniego, którym bez wątplenia jest broń palna, trzeba stosować z rozwagą, a swoją wiedzę i umiejętności ciągle pogłębiać i doskonalić, by być profesjonalnie przygotowanym do obowiązków służbowych podejmowanych w codziennej pracy.

Celem niniejszych materiałów dydaktycznych jest nakreślenie podstaw wiedzy i przekazanie ich słuchaczom szkolenia zawodowego podstawowego. Z uwagi na sposób przedstawienia zagadnień w formie pytań i odpowiedzi, publikacja może posłużyć jako pomoc w usystematyzowaniu i sprawdzeniu posiadanej wiedzy, co może pozytywnie wpłynąć na poziom przygotowania do służby oraz zaliczeń i egzaminów. Należy jednak nadmienić, iż stanowi ona materiał poglądowy i podstawowy, nie wyczerpując całości poruszanych w niej zagadnień.

Zdaniem autora, forma pytań i odpowiedzi jest łatwiejsza do przyswojenia, a odbiorca poniższych treści będzie mógł się przygotować do udzielenia odpowiedzi na najczęściej występujące pytania z zakresu budowy i działania broni palnej długiej użytkowanej przez policjantów podczas służby.

1. Budowa i działanie pistoletu maszynowego PM 98/84P

- Scharakteryzuj pistolet maszynowy PM 98/84P

Służy do walki i samoobrony na krótkich odległościach (do 150 m), strzela ogniem pojedynczym oraz seryjnym. PM 98 działa na zasadzie wykorzystania energii odrzutu zamka swobodnego. Zamek nie jest ryglowany, a jedynie dociskany do wlotu lufy siłą dwóch równoległych sprężyn powrotnych. Podczas strzału siła ciśnienia gazów prochowych działa na czołko zamka poprzez dno łuski, powodując jego odrzut wraz z łuską.

Dane taktyczno-techniczne:

- kaliber – 9 mm,
- nabój – 9 x 19 Parabellum,
- prędkość początkowa pocisku – 360 m/s,
- szybkostrzelność teoretyczna – 640 strz./min,
- masa pistoletu bez magazynka – 2,42 kg,
- zasada działania – odrzut zamka swobodnego,
- mechanizm spustowo-uderzeniowy – pojedynczego działania (S.A.), kurkowy,
- rodzaj ognia – pojedynczy lub seryjny,
- przełącznik rodzaju ognia – zewnętrzny skrzydełkowy,
- bezpiecznik – zewnętrzny skrzydełkowy, blokuje kurek, zamek, język spustowy,
- zasilanie – magazynki pudełkowe proste, dwurzędowe na 5 i 25 naboj,
- przyrządy celownicze – przerzutowe, nastawne na odległość 75 m, celownik otwarty i przeziernikowy regulowany w poziomie, muszka cylindryczna z regulacją w pionie,
- taktyczny zasięg rażenia – ok. 150 m.

- Rozłóż i złóż pistolet maszynowy PM 98/84P

Skieruj broń w bezpiecznym kierunku

Wypnij magazynek i sprawdź, czy na jego donośniku są naboje, jeśli magazynek jest załadowany, odłóż go i rozładuj po sprawdzeniu broni

Sprawdź, czy broń nie jest załadowana

Przesuń zatrzask pokrywy do przodu i zdejmij pokrywę poprzez odchylenie tylnej części do góry

Wyjmij zatrzask pokrywy razem ze sprężynami powrotnymi

Wyjmij zamek z komory zamkowej poprzez przesunięcie go do tyłu i uniesienie do góry

Naciśnij zatrząsk nakrętki i odkręć nakrętkę lufy

Wysuń lufę z komory zamkowej

Wymij łącznik – sworzeń (trzpień) i tuleję, łączące chwyt z komorą zamkową

Odłącz zespół chwytu od szkieletu broni

Składanie odbywa się w odwrotnej kolejności.

- Wymień zasadnicze zespoły pistoletu maszynowego PM 98/84P

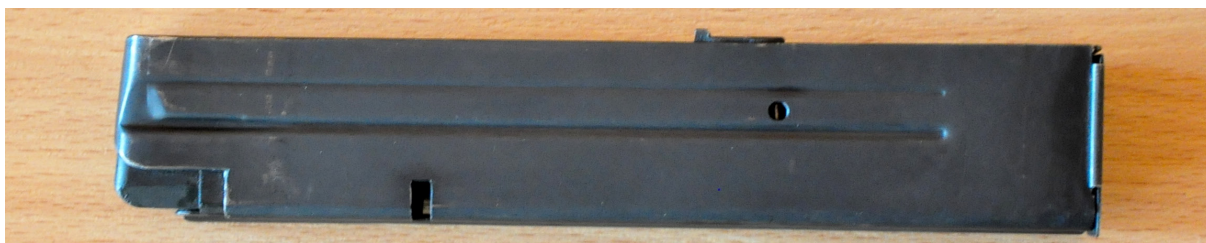
Zespół komory zamkowej

Pokrywa komory zamkowej

Zespół chwytu

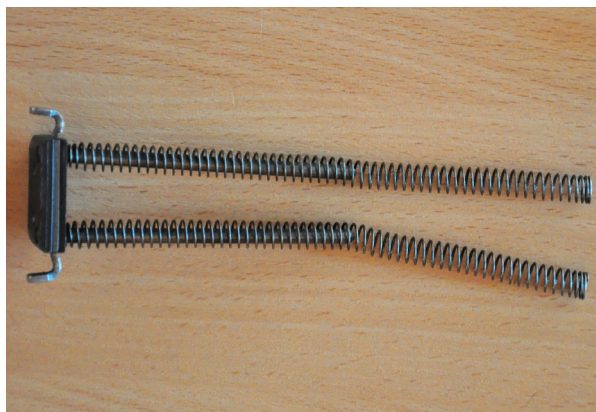

Magazynek

- Określ, co powoduje zabezpieczenie PM 98/84P
 - zablokowanie zamka w położeniu przednim;
 - unieruchomienie języka spustowego z szyną spustową (mechanizm spustowo-uderzeniowy);
 - zablokowanie kurka w pozycji napiętej lub zwolnionej.
- Wymień zespoły, mechanizmy oraz części, na które rozkłada się PM 98/84P
 - zespół komory zamkowej (zdjęcia powyżej);
 - pokrywa komory zamkowej (zdjęcia powyżej);
 - zespół chwytu (zdjęcia powyżej);
 - magazynek (zdjęcia powyżej).

Zamek

Zatrzask pokrywy ze sprężynami powrotnymi

Lufa

Nakrętka lufy

Łącznik

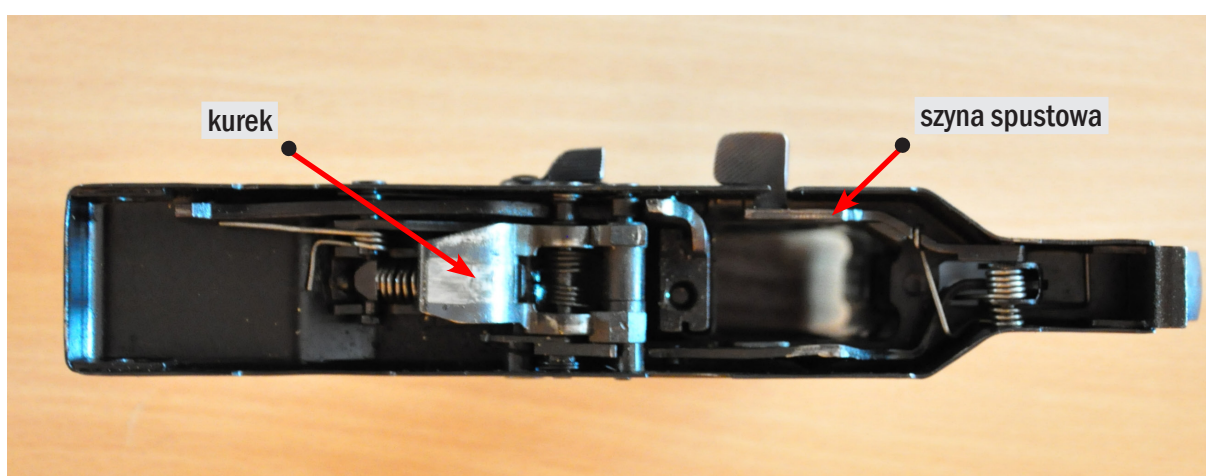
Tulejka łącznika

- Wymień funkcję zamka w PM 98/84P

Zamek:

- dosyła (wprowadza) nabój do komory naboowej;
- zamyka przewód lufy podczas strzału;
- umożliwia wyciągnięcie łuski (naboju) z komory naboowej;
- ustawia kurek na zaczepie kurka (napina kurek).

- Wskaż szynę spustową, kurek, bezpiecznik, oraz dźwignię zatrzymania zamka w tylnym położeniu

- Omów działanie mechanizmu zatrzymania zamka w tylnym położeniu w pistolecie PM 98/84P po ostatnim strzale

Po wystrzeleniu ostatniego naboju dźwignia zwalniania zamka unosi się do góry. Spowodowane jest to działaniem donośnika podnoszonego przez sprężynę magazynka. Unoszona dźwignia wchodzi w odpowiednie wycięcie zamka, zatrzymując go w tylnym położeniu.

2. Budowa i działanie strzelby gładkolufowej Mossberg

- Scharakteryzuj strzelbę gładkolufową Mossberg

Strzelba Mossberg jest jednolufową powtarzalną bronią strzelecką systemu przeładowania „pump-action”, nazywaną także „repetrierem”. Broń służy do niszczenia osłon technicznych, wymuszania posłuszeństwa, obezwładniania i walki na odległościach do 50 m.

- Rozłóż i złożź strzelbę gładkolufową Mossberg

Skieruj broń w bezpiecznym kierunku

Sprawdź, czy broń nie jest załadowana – sprawdź donośnik magazynka, komorę nabojową, komorę zamkową

Odkręć śrubę przy łączniku rury magazynka

Wysuń lufę do przodu i oddziel ją od komory zamkowej

Wybij i wyjmij sworzeń łączący

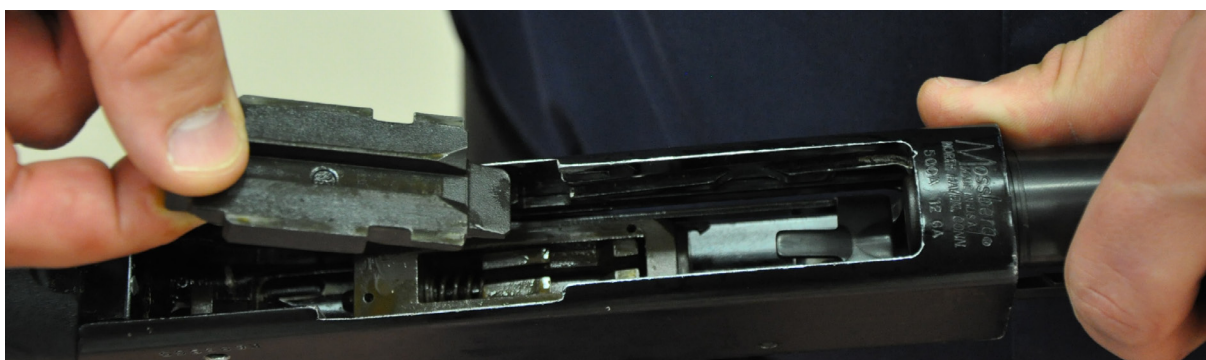
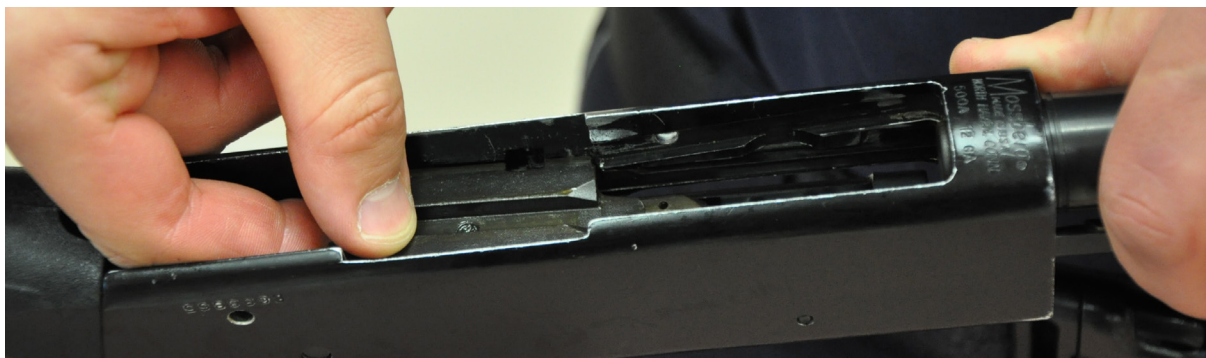
Oddziel mechanizm uderzeniowo-spustowy od komory zamkowej

Wyjmij ustalacz z komory zamkowej

Wyjmij rozdzielacz z komory zamkowej

Wyjmij ramkę suwadła z komory zamkowej

Odłącz rękojeść przeładowania z listwami

Wyjmij zamek przez okno osadzenia lufy

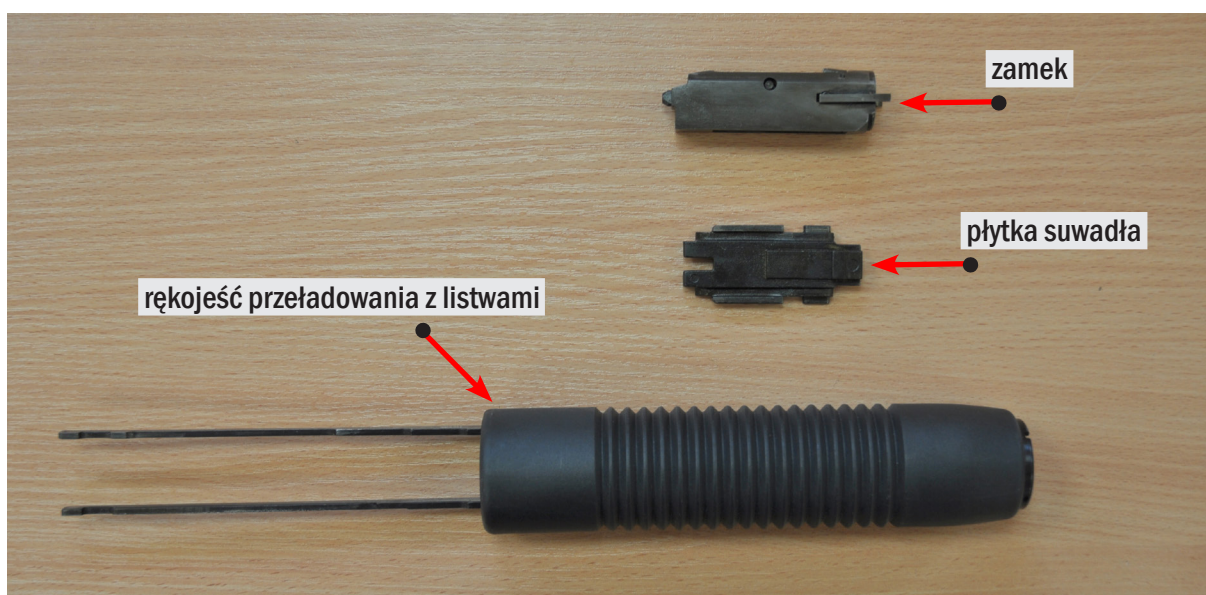
Odłącz podajnik

Składanie odbywa się w odwrotnej kolejności.

- Wymień zespoły i mechanizmy strzelby gładkolufowej Mossberg

Zespół lufy

Zespół przesuwny

Zespół komory zamkowej i kolby (na ten zespół składają się elementy wskazane strzałką)

Mechanizm uderzeniowo-spustowy

Mechanizm zasilania

- Wymień zespoły, mechanizmy oraz części, na które rozkłada się strzelbę gładkolufową Mossberg

Zespół lufy

Zespół komory zamkowej i kolby

Mechanizm uderzeniowo-spustowy

Mechanizm zasilania

Rozdzielacz

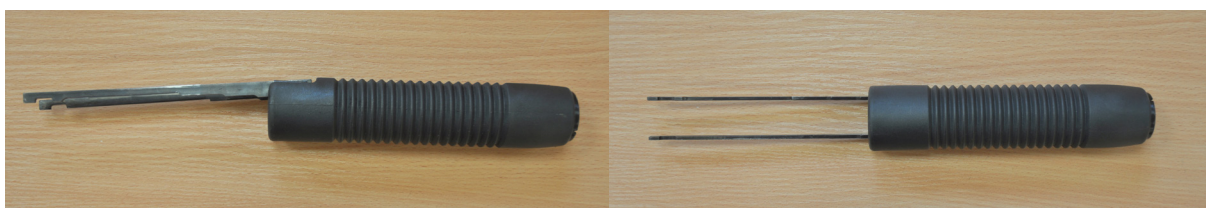
Ustalacz

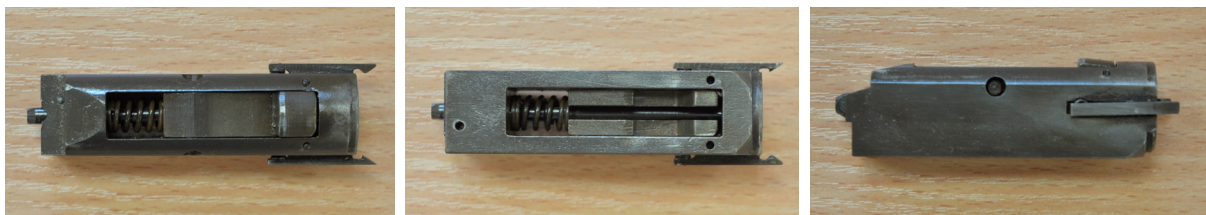
Płytką suwadła

Podajnik

Rękojeść przeładowania z listwami

Zamek

Sworzeń łączący

- Omów budowę strzelby gładkolufowej Mossberg

Strzelba Mossberg składa się z:

- zespołu lufy;
- zespołu przesuwnego:
 - zamka;
 - ramki suwadła;
 - rękojeści przeładowania z listwami;
- zespołu komory zamkowej i kolby:
 - komory zamkowej;
 - kolby;
 - rozdzielacza;
 - ustalacza;
 - podajnika;
 - wyrzutnika;
 - bezpiecznika;
- mechanizmu uderzeniowo-spustowego:
 - zatrzasku suwadła;
 - kurka;
 - języka spustowego;
- mechanizmu zasilania:
 - rury magazynka;
 - sprężyny magazynka;
 - donośnika.

- Do czego służy zatrzask suwadła w strzelbie Mossberg?

Zatrzask suwadła uruchamiany z zewnątrz pozwala na odblokowanie suwadła z przedniego położenia przy napiętym mechanizmie uderzeniowym

- Scharakteryzuj zespół komory zamkowej i kolby

Zatrzask suwadła uruchamiany z zewnątrz pozwala na odblokowanie suwadła z przedniego położenia przy napiętym mechanizmie uderzeniowym. Komora zamkowa łączy wszystkie zespoły i mechanizmy strzelby. Z prawej strony komory zamkowej znajduje się okno do wyrzucania łusek, z przodu gniazdo lufy, zaś od dołu okno do ładowania magazynka (okno załadowcze). Kolba służy stabilnemu trzymaniu strzelby, a dzięki gumowej stopce łagodzi odrzut broni.

- Jaką funkcję w strzelbie Mossberg spełnia podajnik?

Podajnik, podnosząc się, przenosi nabój z linii donoszenia na linię dosyłania, czyli zadaniem podajnika jest ustawienie naboju na wprost lufy – „na drogę zamka”.

- Jaką funkcję w strzelbie Mossberg spełnia rozdzielacz?

Rozdzielacz zabezpiecza przed wysunięciem się z magazynka rurowego (podczas przeładowywania) więcej niż jednego naboju.

- Jaką funkcję w strzelbie Mossberg spełnia ustalacz?

Ustalacz ustawia nabój wysunięty z magazynka na stałej pozycji, po czym przepuszcza go na podajnik naboju.

- Scharakteryzuj mechanizm uderzeniowo-spustowy strzelby Mossberg

Mechanizm spustowo-uderzeniowy jest typu kurkowego i składa się z języka spustowego, kurka, zaczepu kurka, zatrzasku suwadła.

Zadania mechanizmu:

- zwalnia kurek z zaczepu kurka;
- chroni przed przypadkowym strzałem;
- odblokowuje zespół suwadła.

Mechanizm uderzeniowo-spustowy łączy się z zespołem komory zamkowej i kolby za pomocą sworznia łączącego.

- Jaką funkcję w strzelbie Mossberg spełnia płytką suwadła?

Płytką suwadła steruje włączeniem i wyłączeniem rozdzielacza i ustalacza oraz ruchem podajnika i rygla zamka; za pomocą występu napina kurek.

- Wymień funkcje zamka strzelby Mossberg

Zamek spełnia następujące funkcje:

- dosyła nabój do komory nabojoyej;
- zamyka i rygluje przewód lufy podczas strzelania;
- umożliwia wyciągnięcie łuski (naboju) z komory nabojoyej.

- W jaki sposób działa zespół przesuwny w strzelbie Mossberg?

Podczas przesuwania zespołu suwadła do przodu nabój zostaje wprowadzony do komory nabojoyej. W końcowej części wykonywanego ruchu broń zostaje zaryglowana. Podczas przesuwania rękojeści do tyłu nabój zostaje wyciągnięty z komory nabojoyej, a następnie wyrzucony przez wyrzutnik z komory zamkowej. W trakcie ruchu do tyłu kurek się napina.

- Scharakteryzuj magazynek rurowy strzelby Mossberg

Magazynek mieści standardowo 5 naboji. Są one ułożone szeregowo, wewnątrz rury znajduje się donośnik podparty sprężyną.

- Wskaż bezpiecznik, zatrzask suwadła oraz wyrzutnik

3. Budowa i działanie strzelby gładkolufowej Hatsan Escort

- Scharakteryzuj strzelbę gładkolufową Hatsan

Strzelba Hatsan jest indywidualną jednolufową powtarzalną bronią strzelecką systemu przeładowania „pump-action”, nazywaną także „repetierem”. Broń służy do samoobrony, obezwładniania, walki na odległości do 50 m oraz do niszczenia osłon technicznych.

- Rozłóż i złoż strzelbę gładkolufową Hatsan Escort

Skieruj broń w kierunku bezpiecznym

Sprawdź, czy broń nie jest załadowana – sprawdź magazynek, komorę nabojoową, komorę zamkową

Odkręć nakrętkę magazynka

Odłącz lufę od komory zamkowej

Wybij dwa kołki łączące w celu odłączenia mechanizmu uderzeniowo-spustowego od komory zamkowej

Odłącz mechanizm spustowo-uderzeniowy

Odłącz zespół przesuwny

Odłącz zamek od suwadła

Składanie odbywa się w odwrotnej kolejności.

- Wymień zespoły i mechanizmy strzelby gładkolufowej Hatsan Escort

Lufa

Zespół przesuwny

Zespół komory zamkowej i kolby (chwytu pistoletowego)

Mechanizm uderzeniowo-spustowy

Mechanizm zasilania

- Wymień zespoły, mechanizmy oraz części, na które rozkłada się strzelbę gładkolufową Hatsan Escort

Strzelbę Hatsan Escort rozkłada się na następujące zespoły i mechanizmy oraz części:

- lufę (zdjęcia s. 31);
- zespół komory zamkowej i kolby – chwytu pistoletowego – (zdjęcia s. 31);
- mechanizm uderzeniowo-spustowy (zdjęcia s. 31);
- mechanizm zasilania (zdjęcie powyżej);
- łożo z prowadnicami i ramką suwadła (zdjęcie poniżej).

Łoże z prowadnicami i ramką suwadła

Zamek

Kołki łączące

Nakrętka magazynka

- Omów budowę strzelby gładkolufowej Hatsan Escort

Strzelba składa się z:

- lufy:
 - trzonu lufy;
 - pierścienia mocującego lufę;
 - muszki;
- zespołu przesuwnego:
 - zamka;
 - łoża z prowadnicami i ramką suwadła;
- zespołu komory zamkowej i kolby:
 - komory zamkowej;
 - kolby (chwytu pistoletowego);
 - wyrzutnika;
 - kołków łączących;
- mechanizmu uderzeniowo-spustowego:
 - zatrzasku zespołu przesuwnego;
 - kurka;
 - języka spustowego;
 - bezpiecznika;
 - podajnika;
- mechanizmu zasilania:
 - rury magazynka;
 - sprężyny magazynka;
 - donośnika;
 - nakrętki magazynka.

- Do czego służy zatrzask zespołu przesuwanego w strzelbie Hatsan Escort?

Zatrzask zespołu przesuwanego uruchamiany z zewnątrz pozwala na odblokowanie suwadła z przedniego położenia przy napiętym mechanizmie uderzeniowym

- Scharakteryzuj zespół komory zamkowej i kolby
 - komora zamkowa łączy wszystkie zespoły i mechanizmy strzelby;
 - z prawej strony komory zamkowej znajduje się okno do wyrzucania łusek, z przodu gniazdo lufy, zaś od dołu okno do ładowania magazynka (okno załadowcze);
 - kolba służy stabilnemu trzymaniu strzelby, a dzięki gumowej stopce łagodzi odrzut broni.

- Jaką funkcję spełnia podajnik w strzelbie Hatsan Escort?

Podajnik, podnosząc się, przenosi nabój z linii donoszenia na linię dosyłania, czyli jego zadaniem jest ustawienie naboju na wprost lufy – „na drogę zamka”.

- Scharakteryzuj mechanizm uderzeniowo-spustowy strzelby Hatsan Escort

Mechanizm spustowo-uderzeniowy jest typu kurkowego i składa się z języka spustowego, kurka, zaczepu kurka, zatrasku zespołu przesuwanego, bezpiecznika oraz podajnika.

Mechanizm:

- zwalnia kurek z zaczepu kurka;
- chroni przed przypadkowym strzałem;
- odblokowuje zespół suwadła;
- zabezpiecza strzelbę – bezpiecznik;
- przenosi nabój z linii donoszenia na linię dosyłania – podajnik.

Mechanizm uderzeniowo-spustowy łączy się z zespołem komory zamkowej i kolby za pomocą dwóch kołków łączących.

- Wymień funkcje zamka strzelby Hatsan Escort

Zamek spełnia następujące funkcje:

- dosyła nabój do komory nabojoyej;
- zamyka i rygluje przewód lufy podczas strzelania;
- umożliwia wyciągnięcie łuski (naboju) z komory nabojoyej.

- W jaki sposób działa zespół przesuwany w strzelbie Hatsan Escort?

Podczas przesuwania zespołu suwadła do przodu nabój zostaje wprowadzony do komory nabojoyej. W końcowej części wykonywanego ruchu broń zostaje zaryglowana. W trakcie przesuwania rękojeści do tyłu nabój zostaje wyciągnięty z komory nabojoyej, a następnie wyrzucony przez wyrzutnik z komory zamkowej. Podczas ruchu do tyłu kurek się napina.

- Scharakteryzuj magazynek rurowy strzelby Hatsan Escort

Magazynek mieści standardowo 5 naboii. Są one ułożone szeregowo, wewnątrz rury znajduje się donośnik podparty sprężyną.

- Wskaż zatrzask zespołu przesuwanego, bezpiecznik

Zatrzask zespołu przesuwanego

Bezpiecznik

Literatura

- Czechowicz T., Głuchowski T., *Strzelby gładkolufowe na wyposażeniu Policji od 1994 r.*, Katowice 2013.
- Instrukcje obsługi i użytkowania broni palnej długiej: pistoletu maszynowego PM 98/84P, strzelby gładkolufowej Mossberg, strzelby gładkolufowej Hatsan Escort.
- Jałoszyński K., *Technika posługiwania się bronią*, Legionowo 1999.
- Jaśkowski H., Jaśkowski T., Górnicki S., *Dane taktyczno-techniczne broni palnej i amunicji będącej na wyposażeniu Policji*, SP Słupsk 1999.
- Komar A.B., Ciupiński J., *Taktyka i technika strzelań policyjnych*, Szczytno 1994.
- Senderski P., *Szkolenie strzeleckie – wybrane zagadnienia*, Legionowo 2009.

Akty prawne

- Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 2000 r. w sprawie uzbrojenia Policji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1738).
- Zarządzenie nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz. Urz. KGP z 2004 r. Nr 1, poz. 3).
- Zarządzenie nr 24 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów (Dz. Urz. KGP poz. 57, z późn. zm.).
- Zarządzenie nr 253 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 lipca 2016 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji (Dz. Urz. KGP poz. 49, z późn. zm.).
- Zarządzenie nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów (Dz. Urz. KGP poz. 7).
- Decyzja nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 6 lipca 2005 r. w sprawie gospodarowania uzbrojeniem i sprzętem techniczno-bojowym w Policji (Dz. Urz. KGP Nr 13, poz. 85, z późn. zm.).
- Decyzja nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów (Dz. Urz. KGP z 2006 r. Nr 3, poz. 9, z późn. zm.).

Zdjęcia
